

Comentariul poeziei Glossa scrisa de Mihai Eminescu - a treia parte

In Glossa, Eminescu s-a inspirat din Cugetarile lui Oxenstierna, diplomat suedez din secolul al XVII-lea, cancelar al regelui Suediei, Gustav II Adolf, a carui opera a fost tradusa si la noi, pe la mijlocul veacului trecut. In Curierul de Iasi (1876), Eminescu reproduce un fragment din Cugetarile lui Oxenstierna, sub titlul: Comedia cea de obste, in care diplomatul suedez recomanda conditia de spectator, pe care o considera privilegiata "in scurt: acest fel este comedia lumii acestia, si cela ce vrea sa aiba zabava cu liniste, sa se puie intr-un unghi mic, de unde sa poata cu odihna ca sa fie privitorul si unde sa nu fie nicidecum cunoscut, ca sa poata far-de grija a batjocori dupa cum se cade". Acesta este izvorul direct de inspiratie al Glossei, insa Eminescu cunostea, foarte bine si amanuntit, circulatia motivului, dupa cum se poate lesne observa din textul poeziei sale, in care unele referinte si trimiteri sunt mai mult decat transparente, evidente.

Ca si Oxenstierna, Eminescu recomanda conditia de spectator, care i se pare privilegiata "Privitor ca la teatru/ Tu in lume sa te-nchipui:/ Joace unul si pe patru/ Totusi tu ghici-vei chipu-i". Fara indoiala ca Eminescu a avut in minte cugetarile lui Marc Aureliu, cand afirma "Tot ce-a fost ori o sa fie/ in prezent le-avem pe toate". Versul: "Alte masti, aceeasi piesa" nu este decat o parafraza dupa Marc Aureliu. Originalitatea lui Eminescu, in tratarea motivului, se observa mai ales, atunci cand isi pune problema regizorului spectacolului. La Eminescu, regizorul nu mai este nici Soarta, nici Dumnezeu, ci "Vointa oarba de a trai", care se insinueaza subtextual, in versurile: "Caci acelorasi mijloace/ Se supun cate exista/ Si de mii de ani incoace/ Lumea-i vesela si trista", altfel spus, Eminescu trece motivul lumii ca teatru prin filtrul schopenhauerianismului. Atitudinea pe care o sustine Eminescu, in fata spectacolului lumii, este "ataraxia" stoica "Ataraxia" [a - fara taraxis - tulburare] este o atitudine de liniste netulburata de indiferenta de nepasare, de seninatate si de echilibru, de eliberare de pasiuni, de infruntare, cu barbatie, a vicisitudinilor existentei. De unde se poate vedea ca Eminescu cunostea, cum nu se poate mai bine, filosofia stoica de la stoicismul timpuriu, pana la cel mijlociu si tarziu, Epictet si Marc Aureliu.